

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet

Er beteckning: LI2025/01476

Sammanfattning

Länsstyrelsen Kalmar län är i stort positiva till att förenklingar införs som innebär att vägplan inte längre behöver upprättas för åtgärder på det nationella och regionala vägnätet som är detaljplanlagda och uppfyller vissa kriterier. Vi ser positivt på att effektivisera processerna, men vill lyfta några viktiga synpunkter på de föreslagna lagändringarna:

- Det finns oklarheter i förslaget kring processen för miljöbedömning i fråga om ansvar och metodik.
- För att förenklingarna ska få önskad effekt krävs att Trafikverket är en aktiv part i samordningen med kommunerna
- Förslaget innebär att kommunerna behöver göra mer förprojektering och i viss mån låsa detaljplaneringen tidigare än i dag. Detta ställer högre krav på kommunernas resurser och planeringsprocesser
- Det finns en risk att väldigt få detaljplaner uppfyller de kriterier som presenteras i remissen, varför remissförslaget riskerar att få begränsad effekt.

För att förslaget ska bli genomförbart och ändamålsenligt krävs tydligare regler, nya vägledning aroch resursförstärkningar. Nedan utvecklar vi våra synpunkter

Synpunkter

Miljöprövning

Länsstyrelsen konstaterar att det finns några frågetecken rörande utredningens förslag kopplade till miljöprövningar och hur dessa vanligtvis genomförs i detaljplaneprocessen. En detaljplan omfattar flera olika åtgärder och intressen, där miljöpåverkan bedöms samlat för planens genomförande som helhet. Att i detta sammanhang särskilt lyfta ut och bedöma en enskild vägåtgärds miljöpåverkan riskerar att bryta mot den systematik som gäller för undersökningar om betydande miljöpåverkan.

Detta kan leda till otydlighet i både metodik och ansvar. Länsstyrelsen undrar om två separata undersökningar ska göras i detaljplaneprocessen.

Vi vill också lyfta fram att det kan uppstå fall där en detaljplans genomförande bedöms medföra betydande miljöpåverkan, men där den enskilda åtgärden på väg *inte* medför betydande miljöpåverkan. Hur detta ska hanteras behöver beskrivas i efterföljande vägledningar.

Utredningen likställer vidare mindre omfattning med *ej betydande miljöpåverkan*. Länsstyrelsen menar att en mindre åtgärd inte alltid är lika med *ej betydande miljöpåverkan*.

Miljöpåverkan i befintlig detaljplan

Länsstyrelsen finner vidare att utredningen inte är tydlig i hur bedömning av betydande miljöpåverkan görs i de fall där det finns en befintlig detaljplan. Som redan nämnts görs inte miljöbedömningar för enskilda åtgärder, utan snarare för planen som helhet. Ska en bedömning göras när detaljplanen fått laga kraft för den del av detaljplanen som avser vägåtgärden? I utredningen beskrivs att det ofta kommer vara Trafikverket som initierar åtgärden om det finns en befintlig detaljplan. Det behöver tydliggöras vem som ansvarar för att genomföra bedömningen samt hur denna ska göras.

Praktisk tillämpning av förslaget

Utredningen nämner att detta undantag från krav på vägplan kan bli aktuellt under specifika villkor. Länsstyrelsen gör bedömningen, utifrån vår roll som granskande myndighet av länets alla detaljplaner, att med denna snäva tolkning finns en risk att väldigt få åtgärder kan bli aktuella för undantaget.

För redan befintliga detaljplaner bör urvalet bli ännu mindre. Det är alltså tveksamt om utredningen kommer åt den problematik som beskrivs och som utredningen vill motverka.

För att tydliggöra hur de krav som presenteras i remissen ska tolkas, behöver det vidare tydliggöras vad som utgör *enbart lokal påverkan på trafiksystemet*.

Långa ledtider i Trafikverkets processer

För att planprocessen ska fungera effektivt i enlighet med förslaget krävs att Trafikverket är en aktiv och drivande part genom hela detaljplaneprocessen, och en tät dialog mellan kommun och Trafikverket. Det behöver även klargöras vilken tidshorisont som gäller för Trafikverkets medverkan och genomförande av nödvändiga åtgärder, då detta har direkt påverkan på detaljplaneprocessen och detaljplanens genomförande.

För att ta fram en detaljplan enligt förslaget krävs att nödvändigt planerings- och utredningsunderlag tas fram och tillhandahålls i ett tidigt skede av detaljplaneprocessen. Detta förutsätter i sin tur att Trafikverket avsätter tillräckliga resurser för projektering och liknande. Om detta inte prioriteras inom Trafikverkets organisation finns risk att de föreslagna förenklingarna inte får önskad effekt, utan att processen drar ut på tiden. Det krävs alltså ett förändrat arbetssätt både hos kommun och hos Trafikverket.

Vidare menar Länsstyrelsen att det finns en risk att kommunen inte har möjlighet att förutse processen eftersom kommunen även i fortsättningen kommer att vara beroende av Trafikverkets bedömning, resurser och i slutändan tillstyrkan.

Kommunens arbete med att ta fram detaljplan

Utredningen anger att de aktuella detaljplanerna kommer att behöva utformas med en högre grad av teknisk precision. Detta medför ökade krav på kommunens kompetens inom området, liksom på en mer långtgående projektering i tidiga skeden. En sådan utveckling riskerar samtidigt att innebära att kommunen i större utsträckning binder sig till specifika lösningar, vilket står i kontrast till den flexibilitet som kommuner ofta eftersträvar i planeringsprocessen.

Det framkommer också i avsnittet "Konsekvenser för tredje man" att det finns en förväntan att detaljplanesamrådet behöver ske med samma sakägare som skulle ha omfattats av vägplan, och att dessa kan vara fler än vid detaljplanesamrådet. Det ställs alltså högre krav på kommunen även här.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av avdelningschef Ana Norlén med samhällsplanerare Hanna Nilsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även Kajsa Bäckman, samhällsbyggnadsenheten, deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.